

ADMINISTRACIÓN LOCAL MUNICIPAL ARZÚA

Decreto de aprobación do proceso electivo a alcaides pedáneos no Concello de Arzúa

ANUNCIO

DECRETO DE APROBACIÓN DO PROCESO ELECTIVO A ALCADES PEDÁNEOS NO CONCELLO DE ARZÚA. EXPEDIENTE TEDEC: 2024/X999/000129.

O Alcalde deste Concello ditou a seguinte resolución (Decreto n.º 603/2024, de 21 de agosto):

“Vista a providencia desta Alcaldía de data 21.08.2024, que literalmente dí:

“Despois da celebración das últimas eleccións municipais o día 28 de maio de 2023, e tra lo nomeamento do novo Alcalde, a alcaldía considera convinte, como medio de participación cidadá, a designación de alcaides ou alcaldesas pedáneos/as nas diferentes parroquias deste Concello, conseguindo deste modo unha participación mais próxima do pobo na xestión dos asuntos públicos municipais.

As parroquias nas que esta alcaldía considera preciso o nomeamento de alcalde ou alcaldesa pedáneo/a, son as seguintes:

- Santa María de Arzúa.
- Santiago de Boente.
- San Lourenzo de Brandeso.
- Santa Locaía de Branzá.
- San Vicenzo de Burres.
- San Martiño de Calvos de Sobrecamiño.
- San Estevo de Campo.
- Santa María de Castañeda.
- Santa María de Dodro.
- San Cristovo de Dombodán.
- San Paio de Figueroa.
- San Pedro de Lema.
- Santa María de Maroxo
- San Pedro de A Mella
- San Cosme de Oíns.
- San Estevo de Pantiñobre
- Santa María de Rendal
- Santa María de Tronceda
- Santa María de Viladavil.
- San Pedro de Vilantime.
- San Pedro de Viñós.

Por tal motivo, **DISPOÑO:**

Que por secretaría se emita informe sobre a figura dos alcaides pedáneos neste Concello, así como da forma e procedemento de designación”.

Visto o informe xurídico de Secretaría de data 21.08.2024, que literalmente di:

I.- Aproximación á figura.

A primeira mención da figura do Alcalde Pedáneo, como tal, atopámola na Lei Orgánica 5/1985, do 19 de xuño, Electoral Xeral (LOREG), que dispón no seu art. 199:

“1. O réxime electoral dos órganos das entidades locais de ámbito territorial inferior ao Municipio será o que establezan as leis das Comunidades Autónomas que as institúan recoñezan, que, en todo caso, deberán respectar o disposto na Lei reguladora das bases do réxime local; na súa falta, estarase ao previsto nos números seguintes deste artigo.

2. Os Alcaldes Pedáneos son elixidos directamente polos veciños da correspondente entidade local por sistema maioritario mediante a presentación de candidatos polos distintos partidos, federacións, coalicións ou agrupacións de electores.

3. As Xuntas Veciñais das entidades locais menores están formadas polo Alcalde Pedáneo que as preside e dous vogais nos núcleos de poboación inferior a 250 residentes e por catro nos de poboación superior á devandita cifra, sempre que o número de vogais non supere ao terzo do de Concelleiros que integran o Concello, nese caso o número de vogais será de dous.

4. A designación destes vogais farase de conformidade cos resultados das eleccións para o Concello na Sección ou Seccións constitutivas da entidade local menor.

5. A Xunta Electoral de Zona determinará, aplicando o procedemento establecido no artigo 163, o número de vogais que corresponde a cada partido, federación, coalición ou agrupación.

6. Realizada a operación anterior, o representante de cada candidatura designará entre os electores da entidade local menor a quen haxa de ser vogal.

7. Se as Xuntas Veciñais non se constituísen, de acordo con o previsto na lexislación sobre réxime local, por establecerse o funcionamento da entidade en réxime de Concello Aberto, elixírase, en todo caso, un Alcalde Pedáneo nos termos do número 2 deste artigo”.

Á súa vez, a Lei da Administración Local de Galicia (Lei 5/1997, do 22 de xullo), regula no seu artigo 73 a figura do Alcalde de Barrio ao sinalar:

1. Nos núcleos de poboación separados do centro urbano e que non constituán Entidade Local, o Alcalde poderá nomear un Alcalde de Barrio para cada núcleo entre os veciños que residan neste. 2. O Alcalde tamén poderá nomear Alcaldes de Barrio nas cidades en que os servizos requiran esta designación. Cada Alcalde de Barrio terá que ser veciño daquel no que exerza as súas funcións.

3. A duración do cargo estará suxeita á do mandato do Alcalde que o nomeou, quen poderá removerlle cando o xulgue oportuno.

4. Os Alcaldes de Barrio terán carácter de autoridade no cumprimento dos seus labores habituais, en canto representantes do Alcalde que os nomeou.

No que respecta a a Entidades Locais Menores, a LALG, regúlaas nos artigos 153 a 164, definíndoas o art. 153 como:

Artigo 153.

1. Os núcleos de poboación separados xeograficamente do que teña a condición de capitalidade do municipio e con características peculiares propias poderán constituírse en Entidades Locais Menores, para a xestión descentralizada dos seus intereses peculiares, sempre que:

a) Acredítese a posesión de recursos suficientes para tal xestión e o adecuado exercicio das súas competencias.

b) A súa constitución non supoña unha notable diminución da capacidade económica do municipio, que impida o normal cumprimento das súas obrigacións ou menoscabe a calidade dos servizos que viñese prestando.

2. Non poderá constituírse en Entidade Local Menor o núcleo territorial en que radique a capitalidade do municipio.

Os artigos seguintes (154 a 164 da LALG), regulan o procedemento de constitución, organización, competencias e facenda propia.

Texto Refundido das Disposicións Legais Vixentes en materia de Réxime Local, aprobado por Real Decreto-Legislativo 781/1986, do 18 de abril

Art. 20

1. En cada un dos poboados e barriadas separados do centro urbano e que non constituán Entidade local, o Alcalde poderá nomear un representante persoal entre os veciños residentes no mesmo. 2. Tamén poderá nomear o Alcalde devanditos representantes naquelas cidades en que o desenvolvemento dos servizos así o aconselle. O representante haberá de estar aveciñado no propio núcleo no que exerza as súas funcións.

3. O disposto nos dous números anteriores só será de aplicación nos termos que dispoña o Regulamento orgánico propio da Corporación.

Regulamento Organización, Funcionamento e Réxime Xurídico das Entidades Locais, aprobado por Real Decreto 2.568/1986, do 28 de novembro, recolle a figura de representantes do Alcalde no art. 122, ao dicir:

Art. 122

1. En cada un dos poboados e barriadas separados do centro urbano e que non constitúan entidade local, o Alcalde poderá nomear un representante persoal entre os veciños residentes nos mesmos.

2. Tamén poderá nomear o Alcalde devanditos representantes naquelas cidades en que o desenrolo dos servizos así o aconselle. O representante haberá de estar aveciñado no propio núcleo no que exerza as súas funcións.

3. A duración do cargo estará suxeita á do mandato do Alcalde que o nomeou, quen poderá removelos cando o xulgue oportuno.

4. Os representantes terán carácter de autoridade no cumprimento dos seus labores municipais, en canto representantes do Alcalde que lles nomeou .

O Regulamento Orgánico Municipal, regula a figura dos Alcaldes Pedáneos no seu artigo 48, ao sinalar:

Artigo 48.-Dous alcaldes pedáneos.

1.-En cada parroquia separada do centro urbano que non constituía entidade local, poderá nomear o Alcalde un alcalde pedáneo para cada unha, entre os veciños que residan nela.

2.-A duración do cargo está suxeita á do mandato do Alcalde que ou nomeou, quen poderá removelos do seu cargo cando ou considere oportuno.

3.-Os alcaldes pedáneos terán carácter de autoridade no cumprimento dos seus cometidos habituais, en canto representantes do alcalde que os nomeou.

Visto o anterior, e analizada a realidade deste Concello, para os efectos que aquí interesan, debemos concluir que veñen chamándose pedanías ás parroquias en que se divide o termo municipal, que adoitan estar separadas do centro urbano, aínda que, as mesmas non son pedanías xuridicamente falando, é dicir, non se trata de entidades locais de ámbito territorial inferior ao municipio, xa que as mesmas non están constituídas como tal, seguindo os trámites dos artigos 153 e seguintes da LALG, nin as prescricións dos arts. 40 e ss. do Real Decreto 1690/1986, do 11 de xullo, polo que se aproba o Regulamento de Poboación e Demarcación Territorial das Entidades Locais (RPYDT).

Polo anterior, se partimos de que as pedanías deste Concello non son verdadeiras entidades locais de ámbito territorial inferior ao municipio, deducimos que a figura coñecida como Alcalde Pedáneo no Concello de Arzúa, non é en realidade á que se refire o art. 199 da LOREG, senón tan só unha "figura de representación do Alcalde ou Alcalde de Barrio", nos termos regulados no art. 122 do Real Decreto 2568/1986, do 28 de novembro, polo que se aproba o Regulamento de Organización, Funcionamento e Réxime Xurídico das Entidades Locais (ROF); o art. 20 do Real Decreto Lexislativo 781/1986, do 18 de abril, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais vixentes en materia de Réxime Local (TRRL); e o artículo 73 da LALG e o artigo 48 do Regulamento Orgánico Municipal.

Poderíase dicir que o Alcalde Pedáneo que nos ocupa, é en realidade un representante do Alcalde nunha parroquia concreta, que ha de ser nomeado libremente polo mesmo, entre os veciños da demarcación, quen pode cesalo en calquera momento, e cuxo mandato está ligado ao do Alcalde que o nomeou. É dicir, son un medio de participación cidadá, por canto achega o dereito dos veciños ao proceso de toma de decisións no ámbito local, configurándose como un mecanismo de participación na xestión e determinacións adoptadas no ámbito municipal de forma regrada.

II.- Retribucións e indemnizacións desta figura.

A) Retribucións dos Alcaldes de barrio ou pedáneos:

Nada din os preceptos sinalados sobre este aspecto, polo que entendemos que o desempeño deste cargo é **gratuito**, e isto porque:

- Non son "membros da Corporación" (recolle o art. 19 da LRBRL, o Goberno e a administración municipal, salvo no Concello Aberto, corresponde ao Concello, integrado polo Alcalde e os Concelleiros), polo que non lle son de aplicación as disposicións do art. 75 da LRBRL sobre as retribucións aos Concelleiros polo exercicio do seu cargo.

- Nin se trata de persoal eventual, nos termos do art. 12 do Real Decreto Lexislativo 5/2015, do 30 de outubro, polo que se aproba o texto refundido da Lei do Estatuto Básico do Empregado Público (TREBEP), xa que as súas funcións non son as de confianza ou asesoramento especial, senón a de representación do Alcalde nunha determinada demarcación territorial.

B) Indemnización polo desempeño do seu cargo:

Aínda que o cargo de Alcalde de barrio ou pedáneo foi tradicionalmente concibido como un cargo honorífico e gratuíto, isto non significa que non poida recoñecerse a dita figura o **dereito ás indemnizacións polos gastos que se vexa obrigado a realizar no desempeño do seu cargo** (non é de dereito que esa función de representación, e polo tanto de vocación ao servizo público, devindique en gravosa economicamente para aquel que a exerce de forma altruísta).

Agora ben, como ocorre cos membros da Corporación (art. 75.4 da LRBRL), esas indemnizacións hano de ser polos gastos efectivos ocasionados no exercicio do seu cargo, e segundo as normas de aplicación xeral nas Administracións Públicas e as que en desenvolvemento das mesmas aprobo o Pleno da Corporación. **É dicir, ao noso xuízo non cabería fixar unha contía fixa e periódica, a modo de indemnización, senón que o que debería resarcirse serían os gastos efectivos devindicados por razón do cargo, e que sexan xustificadas documentalmente, nos termos que se acorde pola Corporación.**

Para estes efectos, habemos de lembrar que o TS en Sentenza do 25 de marzo de 2003 sinala que o recoñecemento dunha cantidade mensual fixa sen suxeición a xustificación de gastos ou prexuízos efectivos equivale á sinalización dun soldo.

III.- Funcións desta figura.

O art. 21.3 da LRBRL, relaciona as competencias atribuídas aos Alcaldes que son susceptibles de delegación, concretándose os destinatarios desta delegación no propio apartado citado e en artigo 23.4: a Xunta de Goberno Local, os membros da Xunta de Goberno Local e, onde esta non exista, nos Tenentes de Alcalde, sen prexuízo das delegacións especiais que, para labores específicos, poida realizar en favor de calquera concelleiros, aínda que non pertencesen a aquela

Neste sentido, o art. 43 do ROF, establece: "1. O Alcalde pode delegar as súas atribucións, salvo as mencionadas nos artigos 21.3 e 71 da Lei 7/1985, do 2 de abril, nos termos previstos neste artigo e nos seguintes.

2. O Alcalde pode efectuar delegacións en favor da Comisión de Goberno, como órgano colexiado. En tal caso, os acordos adoptados por esta en relación coas materias delegadas, terán o mesmo valor que as resolucións que dite o Alcalde en exercicio das atribucións que non delegase, sen prexuízo da súa adopción conforme ás regras de funcionamento da Comisión.

3. O Alcalde pode delegar o exercicio de determinadas atribucións nos membros da Comisión de Goberno, e, onde esta non exista, nos Tenentes de Alcalde, sen prexuízo das delegacións especiais que, para labores específicos, poida realizar en favor de calquera Concelleiros, aínda que non pertencesen a aquela Comisión. (...)

4. Así mesmo, o Alcalde poderá efectuar delegacións especiais en calquera Concelleiro para a dirección e xestión de asuntos determinados incluídos nas citadas áreas. (...)"

Á vista do anterior, consideramos que o Alcalde poderá delegar as súas atribucións, ou polo menos as que permite o art. 21.3 da LRBRL, na Xunta de Goberno Local, os Tenentes de Alcalde, e, nos casos indicados, nos Concelleiros nos termos do art. 23.4 da LRBRL, e art. 43 do ROF, sen que se prevexa que dita delegación poida realizarse a favor dos Alcaldes de barrio ou pedáneos.

Dito isto, as funcións do alcalde pedáneo ou de barrio no Concello de Arzúa, non pasarían de ser máis alá das representativas do propio Alcalde, sendo un medio de participación cidadá, por canto achega o dereito dos/as veciños/as da parroquia en cuestión ao proceso de toma de decisións no ámbito local.

IV.- Procedemento de nomeamento desta figura.

Nada se di sobre o particular na lexislación citada, tan só que o Alcalde en cada parroquia que non constituía entidade local poderá nomear un Alcalde Pedáneo entre os veciños residentes na mesma, estando suxeita a duración do seu cargo ao mandato do Alcalde que o nomeou, quen, con todo, poderá removelos cando o considere oportuno.

Ante esta ausencia de normativa, haberá que acudir ao costume da praza que, segundo as investigacións realizadas por esta Secretaría, traduciríase nas seguintes fases:

1º.- Os Alcaldes ou Alcaldesas pedáneos/as son designados pola Alcaldía previa elección directa polos/as veciños/as empadroados/as da correspondente parroquia no momento da convocatoria do proceso electoral por sistema maioritario tras a presentación das candidaturas; ou directamente en caso de presentarse un só/a candidato/a ou non presentarse ningún/a, .

2º.- A Alcaldía, de acordo con as atribucións que lle confire a lexislación vixente, nomeará aos candidatos electos como os seus representantes persoais nas respectivas parroquias, coa denominación tradicional de "Alcalde ou Alcaldesa pedáneo/a"

3º.- Candidaturas:

-A presentación de candidaturas realizarase no Rexistro Xeral do Concello no modo e forma que se indique por resolución da Alcaldía.

- Poderán ser candidatos todas as persoas maiores de idade que, non incorrendo en ningunha das causas de inelixibilidade e incompatibilidade previstas na lexislación electoral, figuren empadroadas na parroquia correspondente na data de publicación da convocatoria electoral.

- Unha vez presentadas as candidaturas, procederase, previa comprobación, á aprobación das mesmas por resolución da Alcaldía que se publicará no taboleiro de anuncios do Concello.

- Poderán ser electores todas as persoas maiores de idade que figuren empadroadas no núcleo de poboación correspondente na data de publicación da convocatoria de eleccións.

- De resultar un só candidato este será designado representante da Alcaldía na correspondente parroquia sen necesidade de celebrar eleccións. Se non se presentase ningunha candidatura para determinada parroquia, o Alcalde poderá designar directamente ao Alcalde ou Alcaldesa Pedáneo/a

- En caso de existir máis dun/a candidato/a para unha determinada parroquia convocarase proceso electivo durante o primeiros dez días naturais posteriores á data da resolución da Alcaldía de aprobación das candidaturas presentadas, con sinalización do lugar, día e forma de votación para cada parroquia.

4º.- Votacións:

A consulta poderase realizar mediante votación en urna, por sufraxio universal, presencial, directo e secreto, dos habitantes empadroados en cada parroquia, ou a man alzada a criterio do Alcalde, o que se concretará na convocatoria do proceso electoral e respecto dos candidatos ou candidatas da mesma. Poderán participar na consulta todas as persoas empadroadas na respectiva parroquia que sexan maiores de idade. Para exercer o seu dereito de voto deberán mostrar un documento oficial de identificación con fotografía como o DNI, Pasaporte ou Permiso de Conducir. Os lugares das votacións para cada parroquia serán os locais sociais ou, na súa falta, onde se indique na convocatoria do proceso electoral.

5º.- Mesa electoral

Na mesma resolución de convocatoria de proceso electivo designaranse pola Alcaldía os membros da Mesa Electoral encargada de velar polo bo desenvolvemento da votación e do cómputo de votos. Dita Mesa estará integrada polos seguintes membros:

a) Presidente: O Alcalde-Presidente do Concello ou Concelleiro/a en quen delegue.

b) Vogal: un funcionario/a ou persoal laboral fixo do Concello.

c) Secretario: O que o sexa do Concello.

Unha vez terminado o escrutinio, levantarase a correspondente acta; onde á vista da mesma o Alcalde procederá ao nomeamento do Alcalde ou Alcaldesa Pedáneo/a no termo de 3 días naturais.

Os Concelleiros/as dos distintos Grupos municipais que integran a Corporación poderán asistir como observadores”.

Vista a solicitude para presentar candidatura proposta por Secretaría na data de 21.08.2024, que literalmente dí:

CANDIDATURA A REPRESENTANTE DO ALCALDE DE ARZÚA NAS PARROQUIAS

(Nomeamento-Elección de Alcaldes ou Alcaldesas Pedáneos/as)

Don/Dona....., maior de idade, veciño/a de Arzúa, con domicilio en ..... parroquia de..... teléfono.....con D.N.I. n.º....., PRESENTO A miña CANDIDATURA para ser nomeado/a representante do Alcalde de Arzúa (Alcalde ou Alcaldesa Pedáneo/a) na parroquia de.....e DECLARO que:

- Non incorro en causa de inelixibilidade ou incompatibilidade das previstas na lexislación electoral (artigos 6, 7, 177 e 178 da Lei Orgánica 5/1985, de 19 de xuño, do Réxime Electoral Xeneral).

- Estou empadroadado/a na parroquia á que me presento dende, polo menos, o día da convocatoria destas eleccións.

En Arzúa, a ....., de ..... de 2024

Asdo.: .....

En virtude da competencia que me outorga a Lexislación de Réxime Local citada anteriormente,

RESOLVO:

Primeiro.- Aprobar a convocatoria do proceso electivo para o nomeamento de Alcaldes/ ou Alcaldesas Pedáneos/as nas parroquias do Concello de Arzúa sinaladas na providencia de data 21.08.2024 xa transcrita no corpo desta resolución, baixo a normas seguintes:

1º.- A presentación de candidaturas realizarase no Rexistro Xeral do Concello de Arzúa no prazo de DEZ días naturais, a contar dende o día seguinte ao da publicación no BOP desta resolución e conforme a solicitude normalizada que se aproba neste Decreto.

2º.- Poderán ser candidatos todas as persoas maiores de idade que, non incorrendo en ningunha das causas de inelixibilidade e incompatibilidade previstas na lexislación electoral (artigos 6, 7, 177 e 178 da Lei Orgánica 5/1985, de 19 de xuño, do Réxime Electoral Xeneral), figuren empadroadas na parroquia correspondente na data de publicación da convocatoria electoral.

Unha vez presentadas as candidaturas, procederase, previa comprobación, á aprobación das mesmas por resolución da Alcaldía que se publicará no taboleiro de anuncios do Concello.

3º.- Poderán ser electores todas as persoas maiores de idade que figuren empadroadas na parroquia correspondente na data de publicación desta resolución no BOP.

4º.- De resultar un só candidato/a este/a será designado/a representante da Alcaldía (Alcalde ou Alcaldesa Pedáneo/a) na correspondente parroquia sen necesidade de celebrar eleccións. Se non se presentase ningunha candidatura para determinada parroquia, o Alcalde poderá designar directamente ao Alcalde ou Alcaldesa Pedáneo/a.

5º.- En caso de existir máis dun/a candidato/a para unha determinada parroquia convocarase proceso electivo durante o primeiros dez días naturais posteriores á data da resolución da Alcaldía de aprobación das candidaturas presentadas, con sinalización do lugar, día e forma de votación para cada parroquia.

6º.- A consulta poderase realizar mediante votación en urna, por sufraxio universal, presencial, directo e secreto, dos habitantes empadroados en cada parroquia, ou a man alzada a criterio do Alcalde, o que se concretará na convocatoria do proceso electoral e respecto dos candidatos ou candidatas da mesma. As persoas con dereito a votar, para exercer o seu dereito de voto deberán mostrar un documento oficial de identificación con fotografía como o DNI, Pasaporte ou Permiso de Conducir. Os lugares das votacións para cada parroquia serán os locais sociais ou, na súa falta, onde se indique na convocatoria do proceso electoral.

7º.- Mesa electoral: Na mesma resolución de convocatoria de proceso electivo designaranse pola Alcaldía os membros da Mesa Electoral encargada de velar polo bo desenvolvemento da votación e do cómputo de votos. Dita Mesa estará integrada polos seguintes membros:

- a) Presidente: O Alcalde-Presidente do Concello ou Concelleiro/a en quen delegue.
- b) Vogal: un funcionario/a ou persoal laboral fixo do Concello.
- c) Secretario: O que o sexa do Concello.

Unha vez terminado o escrutinio, levantarase a correspondente acta; onde á vista da mesma o Alcalde procederá ao nomeamento do Alcalde ou Alcaldesa Pedáneo/a na parroquia correspondente no termo de 3 días naturais.

Segundo.- Aprobar á solicitude normalizada para presentar candidatura a Alcalde ou Alcaldesa pedáneo proposta por secretaría na data de 21.08.2024, xa transcrita nesta resolución.

Terceiro.- Publicar a presente resolución no BOP e, posteriormente, no taboleiro de anuncios da sede electrónica do Concello de Arzúa.”

RECURSOS

Contra o presente acordo que pon fin á vía administrativa, pode interpoñer potestativamente e perante o mesmo órgano que o ditou, de conformidade co preceptuado no artigo 123 da lei 39/2015, do 1 de outubro, de procedemento administrativo común, recurso de reposición no prazo dun mes, contado desde o día seguinte ao da súa publicación no BOP. O recurso potestativo de reposición terá que resolverse e notificarse no prazo dun mes; entenderase desestimado se transcorre este prazo sen que se lle notifique a resolución expresa (artigos 124.2 e 24.1 da Lei 39/2015, de 1 de outubro). Contra a resolución expresa do recurso de reposición ou ben directamente contra o presente acordo pode interpoñer recurso contencioso-administrativo, perante o órgano competente da xurisdición contencioso-administrativa, de conformidade co disposto nos artigos 8, 9 e 10 da Lei 29/1998, do 13 de xullo, no prazo de dous meses, contados desde o día seguinte ao da notificación da devandita resolución ou ó da súa publicación no BOP do presente acordo. Se a resolución non fose

expresa, o prazo de interposición do recurso contencioso administrativo será de seis meses e contarase a partir do día seguinte a aquel en que deba entenderse presuntamente desestimado o recurso potestativo de reposición ou a partir do día seguinte a aquel en que, de acordo coa súa normativa específica, se produza o acto presunto. Todo iso sen prexuízo da realización de cantas accións estime oportunas na defensa dos seus intereses lexítimos. A interposición do recurso non paraliza a executividade desta resolución.

Arzúa, a 21 de agosto de 2024.

O Alcalde-Presidente

Xoan Xesús Carril Ramos.

2024/5960